অধ্যায় ১২ ঃ ষষ্ঠ অনুসূচী আৰু পাহাৰীয়া অঞ্চলত স্বায়ত্ব শাসনৰ বাবে আন্দোলন

অধ্যায় গাঁথনি

12.1 উদ্দেশ্য
12.2 পৰিচয়
12.3 ষষ্ঠ অনুসূচীৰ অধীনত সাংবিধানিক ব্যৱস্থাসমূহ
12.4 কার্বি আংলং আৰু উত্তৰ কাছাৰ পাহাৰত স্বায়ত্ব শাসনৰ দাবীৰ আন্দোলন
12.6 অধ্যায়টিৰ পৰা আমি কি শিকিলোঁ
12.7 অধিক জানিবলৈ
12.8 অগ্রগতিৰ খতিয়ান
12.9 আৰ্হি প্রশ্ন

১২.১ উদ্দেশ্য

এই অধ্যায়টি অধ্যয়ন কৰি আপুনি —

- ষষ্ঠ অনুসূচীৰ ঐতিহাসিক পটভূমিৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰিব পাৰিব
- ষষ্ঠ অনুসূচীৰ বিভিন্ন ব্যৱস্থাসমূহ ব্যৱস্থাসমূহ ব্যাখ্যা কৰিব পাৰিব
- অসমত জিলা পৰিষদ আৰু আঞ্চলিক পৰিষদৰ গঠন সম্পর্কে আলোচনা কৰিব পাৰিব
- কার্বি আংলং আৰু উত্তৰ কাছাৰ পার্বত্য এলেকাত স্বায়ত্ব শাসনৰ দাবীৰ আন্দোলনৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিব পাৰিব।

১২.২ পৰিচয়

ভাৰতে 1947 চনত স্বাধীনতা লাভ কৰিছিল আৰু ভাৰতে স্বাধীনত লাভ কৰাৰ আগতে বৃটিছ চৰকাৰে জনজাতীয় অঞ্চল চিনাক্তকৰণ কৰিছিল আৰু তেওঁলোকৰ সুৰক্ষা আৰু বিকাশৰ প্রতিশ্রুতি দিছিল, কিন্তু তেওঁলোকে জনজাতীয় লোকসকলক স্বায়ত্ব শাসন প্রদান কৰাৰ কোনো সফল চৰকাৰী ব্যৱস্থা লোৱা নাছিল। সেয়েহে অসমৰ পাহাৰীয়া অঞ্চলৰ জনজাতীয় লোক সকলৰ পৰা উন্নত সামাজিক মর্যদাৰ বাবে স্বাধানতাৰ পাছৰ ভাৰতীয় সংবিধানৰ গণ্ডীৰ ভিতৰত স্বায়ত্ব শাসনৰ কাৰণে বিভিন্ন দাবী উত্থাপন হৈছিল। তেতিয়া ভাৰতীয় সংবিধানে অসম, মেঘালয়, ত্রিপুৰা, মিজোৰাম প্রদেশৰ জনজাতীয় লোকৰ দ্বাৰা পাহাৰীয়া অঞ্চলত বসবাস কৰা জনজাতীয় লোকৰ স্বায়ত্ব শাসনৰ কাৰণে ভাৰতীয় সংবিধানত ষষ্ঠ অনুসূচীৰ যোগেদি বিশেষ চর্ত নিদ্ধাৰণ কৰিছিল। ষষ্ঠ অনুসূচীৰ আৰম্ভণী 1874 চনত বৃটিছ ভাৰতৰ পৰা এখন পৃথক ৰাজ্য হিচাপে অসমে প্রণয়ণ কৰা সংবিধানৰ দিনৰে পুৰণি। ৰাজ্যখনৰ কিছু অংশ 'পিছপৰা অঞ্চল' হিচাপে বর্ণনা কৰা হৈছিল যাক 1874 চনৰ অনুসূচীত জিলা আইনৰ (Scheduled District Act of 1874) অধীনত শাসন কৰা হ'ব। সেই অঞ্চলসমূহৰ স্থানীয় প্রশাসনৰ কাৰণে এক পৃথক ব্যৱস্থাৰ প্রয়োজন অনুভৱ কৰা হৈছিল যিহেতু সেই অঞ্চলৰ মানুহৰ এক পৃথক বৈশিষ্টপূর্ণ সংস্কৃতি আছিল যাক তেওঁলোকেচ অব্যাহত আৰু অক্ষুন্ন ৰাখিব বিচাৰিছিল। এই অঞ্চলৰ লোকসকলে তেওঁলোকৰ মাটি, অৰণ্য, জান-জুৰি আৰু নদীৰ ওপৰত

তেওঁলোকৰ কর্তৃত্ব অব্যাহত ৰাখিব বিচাৰিছিল আৰু তেওঁলোকৰ প্রথা আৰু পৰম্পৰা, সাজ-পোছাক, খাদ্যভাম আদিক সুৰক্ষা দিব বিচাৰিছিল আৰু লগতে তেওঁলোকৰ জনজাতীয় সামাজিক নীতি নিয়ম আৰু তেওঁলোকৰ সামাজিক ন্যায়ৰ পুৰণা ব্যৱস্থাক সংৰক্ষণ কৰিব বিচাৰিছিল।

যি কি নহওঁক, বিভিন্ন ঐতিহাসিক কাৰণত এই অঞ্চলৰ লোকসকলে অর্থনৈতিকভাৱে আৰু শৈক্ষিকভাৱে দুয়ো ক্ষেত্রতে অতি পিছপৰা আছিল। তেওঁলোক আছিল এক সমৃদ্ধ ঐতিহ্যৰ গৰাকী। এই ঐতিহ্যক ভৈয়ামৰ লোকৰ প্রভাৱৰ পৰা সুৰক্ষিত ৰখাটো প্রয়োজনীয় হৈ পৰিছিল। এই কথা অনুধাৱন কৰা হৈছিল যে দেশৰ অন্য অঞ্চলৰ বাবে প্রণয়ন কৰা স্থানীয় প্রশাসন ব্যৱস্থাবোৰ উত্তৰ-পূৱৰ পার্বত্য অঞ্চলবোৰৰ বাবে সুবিধাজনক নহ'ব। সেয়েহে, ভাৰতীয় সংবিধাধৰ ষষ্ঠ অনুসূচীৰ জৰিয়তে এই অঞ্চলটোৰ বাবে প্রশাসনৰ এটা সৰল ব্যৱস্থা আগবঢ়োৱা হৈছিল। ইয়াৰ জৰিয়তে উত্তৰ-পূৱৰ পার্বত্য এলেকাবোৰক বিশেষ সাংবিধানিক সুৰক্ষা কবচ প্রদান কৰা হ'ল।

১২.৩ ষষ্ঠ অনুসূচীৰ অধীনত সাংবিধানিক ব্যৱস্থাসমূহ

'পিছপৰা অঞ্চল' হিচাপ সিদ্ধান্ত-গ্রহণকাৰী সকলে চিনাক্তকৰণ কৰা, জনসাধাৰণৰ অংশগ্রহণ সু-নিশ্চিত কৰিবলৈ আৰু বিষয়টোৰ পৰিচালনা আৰু জনজাতীয় সকলৰ আগ্রহক সুৰক্ষা দিবলৈ, ভাৰতৰ অন্তর্ৱর্তী কালীন চৰকাৰে লোকপ্রিয় গোপীনাথ বৰদলৈৰ নেতৃত্বত সংবিধান সভাৰ এখন উপ-সমিতি নিয়োগ কৰিছিল। এই সমিতিখনক উত্তৰ-পূৱ সীমান্ত (অসম) জনজাতীয় আৰু পৃথক (Excluded) অঞ্চলৰ সমিতি হিচাপে জনা যায়। বৰদলৈ সমিতিয়ে পাহাৰীয়া জনজাতিসকলৰ বিভিন্ন দাবী আৰু ইচ্ছা আকাংক্ষ্যাক লৈ এক বিস্তৃত অধ্যয়ন চলাইছিল আৰু জনজাতীয় অঞ্চলৰ প্রশাসনৰ কাৰণে সাধাৰণ আৰু কম খৰচী প্রশাসনিক ব্যৱস্থা আৰম্ভ কৰাত অনুমোদন জনাইছিল যাক জিলা পৰিষদ আখ্যা দিয়া হ'ব। গোপীনাথ বৰদলৈ সমিতিৰ অনুমোদনক ভাৰতীয় সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনুসূচীৰ 244 (2) অনুচ্ছেদৰ লগত সংলগ্ন কৰা হৈছিল। বৰদলৈ সমিতিয়ে প্রধান জনজাতীয় লোকসকলৰ বাহিৰে আন জনজাতিসকলৰ কাৰণে আঞ্চলিক পৰিষদ গঠনৰ ব্যৱস্থা কৰিছিল। এই আঁচনিয়ে সেই সময়ৰ অসমৰ পাহাৰীয়া অঞ্চলৰ অন্তর্ভুক্ত ঐক্যবদ্ধ খাচী-জয়ন্তীয়া পার্বত্য জিলা, গাৰো, পার্বত্য জিলা, লুচাই পার্বত্য জিলা, নাগা পার্বত্য জিলা, উত্তৰ কাছাৰ পার্বত্য জিলা আৰু মিকিৰ পার্বত্য জিলাত স্বায়ত্ব শাসিত প্রশাসন (জিলা পৰিষদ আৰু আঞ্চলিক পৰিষদ) গঠন কৰিব বিচাৰিছিল।

- **ষষ্ঠ অনুসূচীৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ**
  - ষষ্ঠ অনুসূচীৰ লক্ষ্য হৈছে পাহাৰীয়া অঞ্চলৰ জনজাতীয় লোকক সিদ্ধান্ত গ্রহণৰ ক্ষেত্রত অংশ গ্রহণ কৰা আৰু তেওঁলোকৰ নিজৰ শাসন, আইনগতভাৱে নিশ্চিতকৰণৰ দ্বাৰা সবলীকৰণ কৰা। ই ক্ষমতাৰ বিকেন্দ্রীকৰণ আৰু তৃণমূল পর্য্যায়লৈ গণতন্ত্র বিস্তাৰ (expand) কৰা এক ব্যৱস্থা।
  - ষষ্ঠ অনুসূচী থলুৱা লোকৰ পৰম্পৰা আৰু সংস্কৃতিৰ সৈতে সুৰক্ষা প্রদান কৰা এক ব্যৱস্থা। জনজাতীয় লোকসকলে তেওঁলোকৰ নিজৰ সংস্কৃতি, পৰম্পৰা, সামাজিক ব্যৱস্থা আৰু প্রতিস্থানসমূহ সংৰক্ষণ কৰাটোত বৰ আগ্রহী আছিল আৰু তেওঁলোকৰ মাটি, অৰণ্য জান-জুৰি আৰু নদীৰ ওপৰত তেওঁলোকৰ কর্তৃত্ব স্থাপনত সচেতন আছিল যদিও তেওঁলোকৰ নিজৰ পৰিচয় সংৰক্ষিত ৰাখিব পৰাকৈ পর্যাপ্ত উপায় নাছিল। থলুৱা লোকৰ চহকী পৰম্পৰা সুৰক্ষিত আৰু বিকশিত কৰাতো প্রয়োজন। ষষ্ঠ অনুসূচীৰ অন্তৰালত জনজাতীয় লোকসকলক তেওঁলোকৰ নিজৰ এক সাধাৰণ আৰু কম খৰচী প্রশাসন ব্যৱস্থা প্রদান কৰা ধাৰণাটো আছিল যি তেওঁলোকৰ

প্রথা, পৰম্পৰা, সামাজিক, নীতি নিয়ম আৰু জীৱন ধাৰণাৰ প্রক্রিয়াক সুৰক্ষা প্রদান কৰিব।

- বর্তমান চাৰিখন ৰাজ্যত স্বায়ত্ব শাসিত পার্বত্য জনজাতি জিলা আছে।জিলাকেইখন হ'ল— উত্তৰ কাছাৰ পার্বত্য জিলা (বর্তমানৰ ডিমা হাচাও জিলা) (অসম), কার্বি আংলং জিলা (অসম), বড়োলেণ্ড টেৰিট'ৰিয়েল এলেকা জিলা (অসম), খাচি পাহাৰ জিলা (মেঘালয়), গাৰো পাহাৰ জিলা (মেঘালয়), জয়ন্তীয়া পাহাৰ জিলা (মেঘালয়), ত্রিপুৰা জনজাতি এলেকা জিলা (ত্রিপুৰা), চাক্মা জিলা (মিজোৰাম), মাৰা জিলা (মিজোৰাম) আৰু লাই জিলা (মিজোৰাম)।
- অনুসূচিত অঞ্চল আৰু উত্তৰ-পূৰ্ব্বাঞ্চলৰ বাহিৰৰ অনুসূচিত জনজাতি অধ্যুষিত অঞ্চলৰ ক্ষেত্রত প্রযোজ্য সংবিধানৰ ষষ্ঠ আৰু পঞ্চম অনুসূচীত ভাৰতৰ প্রাক্তন মুখ্য ন্যায়াধীশ স্বর্গীয় মহম্মদ হিদায়ৎ-উল্লাহে "ভাৰতৰ কেইটামান সুনির্দিষ্ট অনুসূচিত এলেকাৰ ক্ষুদ্র সংবিধান' বুলি অভিহিত কৰিছিল। ষষ্ঠ অনুসূচীত স্বায়ত্বশাসিত জিলা তথা অঞ্চল গঠনৰ বিস্তৃতনীতি-নিয়ম, এনে অঞ্চল আৰু জিলাৰ লক্ষ্য- উদ্দেশ্য, জিলা পৰিষদ অথবা আঞ্চলিক পৰিষদৰ সংৰচনাত্মক ক্ষমতা আৰু কার্যাৱলীৰ সম্পূর্ণ বর্ণনা উল্লেখ কৰা হৈছে। স্বায়ত্বশাসিত জিলা পৰিষদ হ'ল সংসদে গঠন কৰা এটা অভিকৰণ। এনে পৰিষদে ৰাজ্যৰ বিধায়িনী ক্ষমতাৰ বাহিৰত থাকি স্বতন্ত্রভাৱে নিজৰ কাম-কাজ আগবঢ়াই নিব পাৰে।
- ষষ্ঠ অনুসূচীৰ অধীনত অসম, মেঘালয়, ত্রিপুৰা আৰু মিজোৰামৰ জনজাতি অধ্যুষিত এলেকাবোৰৰ সাংবিধানিক প্রশাসনীয় অভিকৰণসমূহ গঠন কৰা হয়। এই অনুসূচীয়ে এটা স্পষ্ট কৰি দিয়ে যে এই ৰাজ্যকেইখনৰ কিছুমান নির্দিষ্ট জনজাতি অধ্যুষিত এনেকাই স্বায়ত্ব শাসিত জিলা আৰু স্বায়ত্বশাসিত অঞ্চলৰ স্বীকৃতি পাব। এখন স্বায়ত্বশাসিত জিলাত বিভিন্ন অনুসূচিত জনজাতি থাকিব পাৰে। এনে হ'লে, ৰাজ্যপালে জাননী জাৰী কৰি আধিপত্য থকা অনুসূচিত জনজাতিসকলক বিভিন্ন স্বায়ত্বশাসিত অঞ্চলত ভাগ কৰিব পাৰে। ৰাজ্যপালে স্বায়ত্বশাসিত জিলাবোৰৰ এলেকা নির্ধাৰণ কৰি দিয়ে। সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনুসূচীয়ে ৰাজ্যপালক প্রদান কৰা ক্ষমতাবোৰ হ'ল- নতুন স্বায়ত্বশাসিত জিলা গঠন, কোনো সক্রিয় জিলা পৰিষদৰ অধীনৰ এলেকা বৃদ্ধি অথবা কর্তন, দুখন অথবা ততোধিক স্বায়ত্বশাসিত জিলা অথবা এনে জিলাৰ অংশ একত্রিতকৰণ অথবা বিভিন্ন অংশ লগ লগাই এখন স্বায়ত্বশাসিত জিলা গঠন, এনে যিকোনো জিলাৰ সীমা নির্দ্ধাৰণ অথবা যিকোনো স্বায়ত্বশাসিত জিলাৰ নাম সলনিকৰণ। অৱশ্যে স্থানভেদে জিলা পৰিষদৰ প্রশাসনীয় এলেকাৰ সীমা ভিন ভিন হ'ব পাৰে। যেনে- অসম আৰু মেঘালয়ৰ জিলা পৰিষদবোৰ কেৱল জিলা পর্যায়ত আৰু মিজোৰামৰ জিলা পৰিষদবোৰ জিলা তথা উপ-সংমণ্ডল উভয় স্তৰত গঠন কৰা হয়।
- ষষ্ঠ অনুসূচীৰ চর্ত মতে জিলা পৰিষদসমূহ 30 জন সদস্যৰে গঠিত হ'ব, ইয়াৰে 26 জনক এজনীয়া সদস্যৰ সমষ্টিৰ পৰা প্রাপ্তবয়স্ক ভোটাৰৰ ভিত্তিত নির্বাচিত কৰা হ'ব আৰু 4 জন তকৈ অধিক সদস্য ৰাজ্যপালৰ দ্বাৰা মূখ্য কার্যবাহী সদস্যৰ পৰামর্শ মতে 5 বছৰৰ বাবে নির্বাচিত কৰিব নোৱাৰিব। প্রত্যেক জিলা পৰিষদত এজন চেয়াৰমেন আৰু এজন ডেপুটি চেয়াৰমেন থাকিব যাক জিলা পৰিষদৰ নির্বাচিত সদস্য সকলে নির্বাচন কৰিব। কার্যত, চেয়াৰমেন আৰু ডেপুটি চেয়াৰমেনে বিধানসভাৰ অধ্যক্ষ আৰু উপাধ্যক্ষৰ দৰে কার্যনির্বাহ কৰিব। জিলা পৰিষদক মাটিৰ বণ্টন, (allotment) অধিগ্রহণ আৰপ ব্যৱহাৰ, অসংৰক্ষিত অৰণ্যৰ পৰিচালনা, কৃষিৰ উদ্দেশেৰে জন ধাৰা (canals) আৰু নলাৰ ব্যৱহাৰ, ঝুম খেতিৰ বিধিÂআইন গাঁও পৰিষদ আৰু নগৰ সমিতিৰ স্থাপন গ্রাম্য নীতিৰ প্রশাসন ৰাজহুৱা স্বাস্থ্য আৰু অনাময় মুখিয়ালৰ

নিয়োগ আৰু উত্তৰাধিকাৰী নিয়োগ আদিৰ বাবে আইন প্ৰস্তুতৰ ক্ষমতা প্ৰদান কৰা হৈছে। জিলা পৰিষদে প্ৰস্তুত কৰা আইন জড়িত ৰাজ্যসমূহে চৰকাৰী ৰাজ পত্ৰত প্ৰকাশ কৰে।

ষষ্ঠ অনুসূচীৰ ৪ নং দফাই জিলা পৰিষদবোৰক গাওঁ আৰু জিলা পৰিষদ আদালত গঠনৰ ক্ষমতা দিছে। স্বায়ত্বশাসিত এলেকাবোৰৰ বাবে গঠিত এনে আদালতবোৰে দুটা জনজাতি পক্ষৰ মাজত গা কৰি উঠা প্ৰথাগত আইন (customary laws) বিষয়ক গোচৰবোৰ নিষ্পত্তি অথবা বিচাৰ কৰে। দেশৰ উচ্চ তথা উচ্চতম ন্যায়ালয়ৰ বাহিৰে আন কোনো আদালতে পৰিষদ আদালতৰ ৰায়দান আৰু গোচৰত হস্তক্ষেপ কৰিব নোৱাৰে। জিলা পৰিষদবোৰে ভূমি ৰাজহ, বাধ্যতামূলক কৰ আৰু অন্য শুল্ক সংগ্ৰহ কৰে। পৰিষদবোৰৰ উপাৰ্জনৰ অন্য উৎসবোৰ হ'ল ৰাজ্য চৰকাৰৰ পৰা পোৱা অনুদান সাহায্য, ঋণ আৰু আগধন। অ-জনজাতি এলেকাবোৰৰ স্থানীয় স্ব-প্ৰশাসন চৰকাৰ (পঞ্চায়ত) বোৰৰ দৰে জিলা পৰিষদবোৰো ভাৰতীয় প্ৰশাসনৰ তৃতীয় স্তৰটোৰ এটা অংশ।

- ষষ্ঠ অনুসূচীয়ে জিলা পৰিষদৰ কাৰ্যকৰী কাৰ্যসমূহ চলাবলৈ এখন কাৰ্যবাহী সমিতিৰ আইনগত ব্যৱস্থা কৰিছে। কাৰ্যবাহী সমিতিখন মুখ্য কাৰ্যবাহী সদস্য আৰু অন্য কাৰ্যবাহী সদস্যসকলৰে গঠিত। ই সংসদীয় গণতন্ত্ৰৰ কেবিনেট (cabinet) প্ৰথাৰ দৰে, জিলা পৰিষদ জিলা পৰ্য্যায়ত এক সুক্ষ্ম চৰকাৰৰ দৰে। ষষ্ঠ অনুসূচীৰ ব্যৱস্থাৰ পৰা এইটো স্পষ্ট যে স্বায়ত্ব শাসিত জিলাৰ অসামৰিক প্ৰশাসন দুজন কৰ্তৃপক্ষৰ দ্বাৰা চলোৱা হয় প্ৰকৃততে, ৰাজ্য চৰকাৰক প্ৰতিনিধিত্ব কৰা উপাযুক্ত আৰু জিলা পৰিষদৰ কাৰ্যবাহী সমিতি। ষষ্ঠ অনুসূচীয়ে এনেকৈ কতৃৰ্ত্বৰ দুটা ধৰণৰ (Set) সৃষ্টি কৰিছিল।
- ষষ্ঠ অনুসূচীৰ চৰ্তসমূহক কেৱল সংসদৰ দ্বাৰা সংবিধানৰ অন্যান্য অংশৰ দৰে সংশোধন কৰিব পাৰি। কিন্তু ইয়াত এইটো উল্লেখ কৰিব লাগিব যে ষষ্ঠ অনুসূচীৰ কিছু অংশৰ সংশোধনক সংবিধানৰ 368 দফাৰ অধীনৰ সংশোধন হিচাপে ধৰা নহয়।

- **অসমত জিলা পৰিষদ আৰু আঞ্চলিক পৰিষদৰ গঠন**

ভাৰতীয় সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনুসূচীৰ অধীনত অসম চৰকাৰে স্বায়ত্ব শাসিত এলেকা লুচাই পাহাৰ জিলাৰ বাবে 'অসম স্বায়ত্বশাসিত জিলা (জিলা পৰিষদ গঠন) নীতি, ১৯৫১' [Assam Autonomous District (Constitution of District Councils) Rules, 1951] আৰু 'পাৰি-লাখেৰ(আঞ্চলিক পৰিষদ গঠন) নীতি, ১৯৫২' [Pawi-Lakher (Constitution of Regional Councils) Rules, 1952] প্ৰস্তুত কৰিছিল। এই নীতি অনুসৰি ক্ৰমে ১৯৫২ আৰু ১৯৫৩ চনত জিলা পৰিষদ তথা আঞ্চলিক পৰিষদ গঠন কৰা হৈছিল। ভাৰতীয় সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনুসূচীৰ অধীনত ১৯৫২ চনতে কাৰ্বি আংলং আৰু উত্তৰ কাছাৰ জিলা দুখন গঠন কৰা হৈছিল। এই জিলা দুখন গঠন কৰাৰ উদ্দেশ্য আছিল অঞ্চলটোৰ অৰ্থনৈতিক উন্নয়ন সাধন কৰা,শৈক্ষিক বিকাশ ঘটোৱা, ভাষিকপ্ৰত্যাশা পূৰণ কৰা, সংশ্লিষ্ট জনজাতিবোৰৰ ভূমি অধিকাৰ-নৃগোষ্ঠীয় পৰিচয় সংৰক্ষিত ৰখা আৰু জিলা দুখনৰ আন্তঃগাঁথনিমূলক উন্নয়ন খৰতকীয়া কৰা।

বিগত কেইটামান দশকত অসমৰ ভৈয়াম জনজাতিসকলো সংগঠিত হৈছে। তেওঁলোকেও সংবিধানৰ সুৰক্ষা কবচ দাবী কৰিছে আৰু পাৰ্বত্য প্ৰশাসনৰ আৰ্হিত নিজ নিজ সম্প্ৰদায়ৰ বাবে বিশেষ প্ৰশাসনীয় ব্যৱস্থা বিচাৰিছে ।

২০০৩ চনত ষষ্ঠ অনুসূচীৰ অধীনত অসমৰ ভৈয়াম অঞ্চলৰ চাৰিখন জিলা সামৰি বড়োলেণ্ড টেৰিট'ৰিয়েল এলেকা জিলা (BTAD) গঠন কৰা হৈছে। ওপৰৰ আলোচনাৰ পৰা গম পোৱা গ'ল যে ষষ্ঠ অনুসূচীৰ পৰ্যায়ক্ৰমে অসমৰ জনজাতি অধ্যুষিত ভৈয়াম এলেকাবোৰলৈও সম্প্ৰসাৰণ ঘটিছে।

W অগ্রগতি নিৰীক্ষণ

প্রশ্ন ১ ঃ ষষ্ঠ অনুসচীৰ যিকোনো দুটা বৈশিষ্ট্য লিখক।

.....

.....

.....

প্রশ্ন ২ ঃ বৰদলৈ সমিতিয়ে প্রধান জনজাতীয় লোকসকলৰ বাহিৰে আন জনজাতিসকলৰ কাৰণে আঞ্চলিক পৰিষদ গঠনআঞ্চলিক পৰিষদ গঠনৰ ব্যৱস্থা কৰিছিল। (শুদ্ধ/অশুদ্ধ)

.....

১২.৪ কার্বি আংলং আৰু উত্তৰ কাছাৰ পার্বত্য এলেকাত স্বায়ত্ব শাসনৰ দাবীৰ আন্দোলন

স্বাধীনতা লাভ কৰাৰে পৰা অসমে, যি ভিন্ন নৃগোষ্ঠীয়ে সম্প্রদায়ৰ মাতৃভূমি , যথেষ্ট সংখ্যক শান্তিপূর্ণ, হিংসাত্মক আৰু দুয়োটাৰে সংমিশ্রণ, স্বকীয় পৰিচিতিৰ বাবে কৰা/হোৱা আন্দোলনৰ সাক্ষী বহন কৰিছে যি স্বাধীন ৰাজ্যৰ দাবীক লৈ কেন্দ্রীভূত। ভাৰতীয় সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনুসূচীয়ে অসমৰ পাহাৰীয়া জিলাসমূহৰ কাৰণে স্বায়ত্বশাসিত পৰিষদৰ আইনগত ব্যৱস্থা কৰিছে। কিন্তু, কার্বি আংলং আৰু উত্তৰ কাছাৰ দুখন জিলাই 1960 চনৰ পৰা অনুসূচীৰ অধীনত স্বায়ত্ব শাসিত পৰিষদৰ অপর্য্যাপ্ততা উল্লেখ কৰি আহিছে। আচলতে, শেহতীয়াকৈ কার্বি-ডিমাচা স্বায়ত্ব শাসন আন্দোলনে এক উদ্বেগজনক সামৰিক নৃগোষ্ঠীয় সংঘাতৰ ফালে গতি কৰি এক গুৰুতৰ পৰিবর্তন আনিছে আৰু নৃগোষ্ঠীয় বৈশিষ্ট্যৰ আধাৰত বিশেষ স্বায়ত্বশাসিত গৃহভূমিৰ দাবীক জগাই তুলিছে।

অসমত কার্বি আংলং আৰু উত্তৰ কাছাৰ পার্বত্য জিলাৰ পাহাৰীয়া জনসাধাৰণে এখন স্বায়ত্বশাসিত ৰাজ্যৰ কাৰণে কৰা দাবী উত্তৰ-পূৰৰ একেধৰণৰ আন্দোলনৰ লগত শিপাই আছে যিয়ে প্রথমতে নাগালেণ্ডক আৰু পাছত মিজোৰাম আৰু তাৰ পাছত

মেঘালয়ক পৃথক ৰাজ্য হিচাপে গঠন হোৱাত সহায় কৰিছিল।

শেহতীয়াকৈ অসমে ৰাভা, তিৰা, মিচিং, সোণোৱাল, কছাৰী, কোঁচ ৰাজবংশী, বড়ো, ডিমাচা আৰু কার্বিৰ দৰে বহুসংখ্যক নৃগোষ্ঠীয়ে গোটৰ তেওঁলোকৰ নৃগোষ্ঠীয় পৰিচিতিৰ প্রতি ভাবুকিৰ কথা উল্লেখ কৰি নৃগোষ্ঠীয় পৰিচয় আধাৰত ব্যাপকতৰ স্বায়ত্বশাসন অথবা পৃথক ৰাজ্যৰ দাবী আগতকৈ শক্তিশালী কৰি তুলিছে। নৱেম্বৰ, ১৯৫১ চনত যেতিয়া কার্বি আংলং আৰু উত্তৰ কাছাৰ (পাহাৰীয়া) বর্তমান ডিমা হাচাও নামে জনাজাত, দুখন জিলাই জিলা হিচাপে পৰিগণিত হৈছিল একত্রিত মিকিৰ আৰু উত্তৰ কাছাৰ পাহাৰ নামে জনা গৈছিল। 1952 চনত ভাৰতৰ সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনু সূচীৰ অধীনত পৃথক জিলা পৰিষদ হিচাপে কার্বি আৰু ডিমাচাসকলক স্বায়ত্ব শাসন প্রদান কৰা হৈছিল। তেতিয়া কার্বি আংলং এক মহকুমা আছিল, আৰু ইয়াৰ নাম আছিল মিকিৰ পাবত্য জিলা আৰু 1971 চনত উত্তৰ কাছাৰ জিলাক ইয়াৰ পৰা পৃথক কৰি মিকিৰ পার্বত্য জিলা হিচাপে পুনৰ নামাকৰণ কৰা হয়।

1976 চনৰ পৰা জিলাখনৰ নাম কার্বি আংলং ৰূপে সলনি কৰা হয়। এইদৰে কার্বি আংলং অসমৰ এখন পূর্ণাংগ জিলাত পৰিণত হৈছিল। কার্বি আংলঙৰ মুখ্য কার্যালয় ডিফুত অৱস্থিত।

একেদৰে, হাফলঙত মুখ্য কার্যালয় পাতি উত্তৰ কাছাৰ পার্বত্য এলেকাকো এখন পূর্ণাংগ জিলাৰ মর্যাদা দিয়া হৈছিল। বর্তমান এই জিলাখনৰ নতুন নাম হ'ল ডিমা হাচাও জিলা।

দুয়োখন জিলাই ভাৰতীয় সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনুসূচীৰ অন্তর্গত নীতিৰ অধীনত স্বায়ত্বশাসনৰ সুবিধা লাভ কৰিছে। কার্বি আৰু ডিমাচাসকলে অসমৰ জনজাতি সম্প্রদায়বোৰৰ মাজত একোখন গুৰুত্বপূর্ণ স্থান দখল কৰি আছে।

১৯৫০ চনৰ দশকৰ মাজভাগত পার্বত্য ৰাজ্য আন্দোলনৰ ৰূপত ৰাজ্যখনত পৃথক পার্বত্য ৰাজ্য বিচাৰি কৰা দাবীৰ উত্থান ঘটিছিল। সর্বদলীয় পার্বত্য নেতা সম্মিলন (All Party Hill Leaders' Conference)এ নেতৃত্ব প্রদান কৰা পার্বত্য ৰাজ্য আন্দোলনত কার্বি আংলঙে সক্রিয়ভাৱে অংশগ্রহণ কৰা নাছিল। অৱশ্যে দুয়োখন পার্বত্য জিলাই আৰম্ভণিৰে পৰা ক্ষমতাৰ ব্যাপকতৰ হস্তান্তৰৰ দাবী জনাই আহিছে।

1970 চনত যেতিয়া পৃথক ৰাজ্য মেঘালয় গঠন কৰা হৈছিল, কার্বি আংলং আৰু উত্তৰ কাছাৰ পার্বত্য জিলাক নতুন ৰাজ্য মেঘালয়ত যোগ দিয়াৰ বিকল্প প্রদান কৰা হৈছিল। কিন্তু এই দুখন জিলাই অসমত থকাৰেই সিদ্ধান্ত গ্রহণ কৰিছিল।

১৯৮০ ৰ দশকৰ মাজভাগৰ পৰা কার্বি আংলং জিলাৰ ৰাজনীতিত পুনৰ কার্বিসকলৰ নৃগোষ্ঠীয় পৰিচয় সুদৃঢ়কৰণৰ বিষয়টোৱে গুৰুত্ব লাভ কৰিলে। অসম চৰকাৰে গ্রহণ কৰা কিছুমান উগ্র জাতীয়তাবাদী নীতিৰ বাবেও কার্বি আংলং আৰু উত্তৰ কাছাৰ পার্বত্য জিলা (বর্তমান ডিমা হাচাও)ৰ লগতে ৰাজ্যখনৰ বিভিন্ন জনজাতি প্রধান অঞ্চলত সন্দেহৰ সৃষ্টি হৈছিল। এনে সন্দেহ সৃষ্টিকাৰী দুটা প্রধান কাৰক আছিল-

(i) অসম মাধ্যমিক শিক্ষা বোর্ডৰ দ্বাৰা বাধ্যতামূলকভাৱে 'তৃতীয় ভাষা' ৰূপে অসমীয়া ভাষা প্রচলনৰ সিদ্ধান্ত (ৰজ্বাজ্জ্বছ চনত জাৰী কৰা এক চৰকাৰী জাননীৰ দ্বাৰা) আৰু (ii) সকলো চৰকাৰী সেৱাত নতুন নিযুক্তিৰ ক্ষেত্রত অসমীয়া ভাষাৰ জ্ঞান বাধ্যতামূলক কৰি জাৰী কৰা নতুন ভাষা নীতি। পার্বত্য জিলা দুখনৰ বাসিন্দাসকলে তদানীন্তন চৰকাৰৰ এই নীতি দুটাক বিমলা প্রসাদ চলিহাৰ প্রতিশ্রুতি ভংগকাৰী কার্য বুলি গণ্য কৰিছিল। কাৰণ, চলিহাই চৰকাৰী চাকৰিত নিযুক্তিৰ ক্ষেত্রত অসমীয়া ভাষাৰ জ্ঞান বাধ্যতামূলক নকৰাৰ কথা কৈছিল। এই পৃষ্ঠভূমিতে উত্তৰ-কাছাৰ পার্বত্য আৰু কার্বি আংলং জিলাৰ বাসিন্দাৰ ভাষা, সংস্কৃতি তথা পৰম্পৰাক ৰক্ষণাবেক্ষণ দিয়াৰ স্বার্থত 'স্বায়ত্বশাসিত ৰাজ্য দাবী সমিতি' (Autonomous State Demand Committee) নামৰ ছত্র সংগঠন এটাৰ জন্ম হৈছিল।

উত্তৰ কাছাৰ আৰু কার্বি আংলং দুয়োখন পাহাৰীয়া জিলাৰ মানুহৰ ভাষা, সংস্কৃতি আৰু পৰম্পৰাক সুৰক্ষা প্রদান কৰাৰ উদ্দেশ্যে গঠিত 'স্বায়ত্বশাসিত ৰাজ্য দাবী সমিতি'যে ভাৰতীয়ে সংবিধানৰ 244 (A) অনুচ্ছেদৰ অধীনত কার্বি আংলং আৰু উত্তৰ কাছাৰ পাহাৰৰ কাৰণে এক স্বায়ত্বশাসিত ৰাজ্যৰ দাবী উত্থাপন কৰিছিল। 244 (A) অনুচ্ছেদ অসমৰ কিছুমান জনজাতীয় অঞ্চলেৰে এখন স্বায়ত্বশাসিত ৰাজ্য গঠন আৰু স্থানীয় বিধান মণ্ডল অথবা মন্ত্রী পৰিষদ অথবা দুয়োটা সৃষ্টিৰ লগত জড়িত। সেইদৰে, সংবিধানৰ 244 (A) অনুচ্ছেদ অনুসৰণ কৰি পূর্ণ মাত্রাত প্রশাসনিক আৰু ৰাজনৈতিক স্বায়ত্ব শাসন লাভৰ উপায় হিচাপে অসম ৰাজ্যৰ ভিতৰতে এখন স্বায়ত্ব শাসিত ৰাজ্যৰ দাবী আৰম্ভ কৰা হৈছিল।

আনকি কার্বি আংলং স্বায়ত্বশাসিত ৰাজ্য দাবী সমিতিয়ে ASDC য়ে বহু সময় ধৰি এলানী বন্ধ কার্যসূচী হাতত লৈ আহিছে। ই 1986 চনৰ 17 জুনত কার্বি আংলং ৰাজ্য দাবী দিৱস পালন কৰিছিল। ASDC য়ে স্বায়ত্ব শাসিত ৰাজ্য গঠনৰ ইয়াৰ দাবী সার্থক কৰিছিল কৰিবলৈ 1986 চনৰ 15 আগষ্টত এক সমান্তৰালকৈ স্বাধীনতা দিৱস উদথাপন কৰিছিল। দুয়োখন পাহাৰীয়া জিলাক লৈ ভাৰতৰ সংবিধানৰ 244 (A) অনুচ্ছেদৰ

অধীনত অসমৰ ভিতৰত এখন স্বায়ত্বশাসিত ৰাজ্য গঠনৰ কাৰণে উত্থাপিত দাবীৰ কাৰণে জিলাখনৰ বিভিন্ন অংশত বিভিন্ন প্রতিবাদ, শোভাযাত্রা, প্রার্থনা সভা আয়োজন কৰা হৈছিল। অসম ৰাজ্যৰ অতিৰিক্ত পুনৰ গঠন আৰু ভাগ বটোৱাৰাক বাধা দিবলৈ আৰু সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনুসূচীৰ গাঁথনিৰ (framework) ভিতৰত এটা সমাধান উলিয়াবলৈ কেন্দ্রীয় গৃহ মন্ত্রীৰ উপস্থিতিত 1995 চনৰ 1 এপ্রিলত এহাতে আছিল ASDC, কার্বি ছাত্র সন্থা (KSA), উত্তৰ কাছাৰ পার্বত্য ছাত্র ফেডাৰেশ্যন (NCHSF) , ডিমাচা ছাত্র সন্থা (DSU) আৰু আনহাতেদি অসম চকাৰৰ মাজত এক বুজাবুজিৰ চুক্তি (MoU) স্বাক্ষৰিত হৈছিল। ই কার্বি আংলংৰ স্বায়ত্ব শাসিত জিলা পৰিষদৰ ক্ষমতা আৰু কার্য্যাৱলীৰ অতিৰিক্ত বৃদ্ধি ঘটাইছিল আৰু আগলৈ, কার্বি আংলং স্বায়ত্ব শাসিত জিলা পৰিষদক কার্বি আংলং স্বায়ত্বশাসিত পৰিষদলৈ (KAAC) উন্নীত কৰা হৈছিল।

একেদৰে, ১৯৯৫ চনৰ বুজাবুজিৰ স্মাৰক পত্রৰ অধীনত কার্বি আংলং স্বায়ত্বশাসিত পৰিষদক ৩০ টা বিষয়ৰ যাৱতীয় কাম-কাজবোৰ আগুৱাই নিয়াৰ দায়িত্ব দিয়া হৈছিল। এই কার্যাৱলী পৰিচালনা কৰিবলৈ অসম ৰাজ্যৰ কার্যবাহী ক্ষমতা সম্প্রসাৰিত কৰা হৈছিল। কিন্তু ১৯৯৫ চনৰ বুজাবুজিৰ স্মাৰক পত্রৰ পাছতো কার্বিসকলে দাবী কৰা স্বায়ত্বশাসিত অথবা পৃথক ৰাজ্যৰ কোনো যুক্তিসংগত সমাধান নোলাল। কার্বিসকলকৰ নৃগোষ্ঠীয় প্রত্যাশা পূৰণৰ ৰাজনৈতিক সংঘর্ষ আজিও অব্যাহত আছে। এইখিনিতে এটা কথা উল্লেখ কৰাটো ভাল হ'ব যে ২০১৫ চনত বর্তমানৰ কার্বি আংলং জিলাখনৰ পৰাই পশ্চিম কার্বি আংলং জিলাখন গঠন আৰু হামৰেনত ইয়াৰ সদৰ স্থাপন কৰা হৈছিল।

W অগ্রগতি নিৰীক্ষণ

প্রশ্ন ৩ ঃ ASDC য়ে ভাৰতৰ সংবিধানৰ কোনটো অনুচ্ছেদৰ অধীনত অসমৰ ভিতৰত এখন স্বায়ত্বশাসিত ৰাজ্য গঠনৰ কাৰণে দাবী কৰিছে ?

.....

.....

.....

প্রশ্ন ৪ ঃ কেন্দ্রীয় গৃহ মন্ত্রীৰ উপস্থিতিত 1995 চনৰ 1 এপ্রিলত এহাতে আছিল ASDC, কার্বি ছাত্র সন্থা (KSA), উত্তৰ কাছাৰ পার্বত্য ছাত্র ফেডাৰেশ্যন (NCHSF), ডিমাচা ছাত্র সন্থা (DSU) আৰু আনহাতেদি অসম চকাৰৰ মাজত এক বুজাবুজিৰ চুক্তি (MoU) স্বাক্ষৰিত হৈছিল। (শুদ্ধ/অশুদ্ধ)

.....

১২.৭ অধ্যায়টিৰ পৰা আমি কি শিকিলোঁ

- 'পিছপৰা অঞ্চল' হিচাপ সিদ্ধান্ত-গ্রহণকাৰী সকলে চিনাক্তকৰণ কৰা, জনসাধাৰণৰ অংশগ্রহণ সু-নিশ্চিত কৰিবলৈ আৰু বিষয়টোৰ পৰিচালনা আৰু জনজাতীয় সকলৰ আগ্রহক সুৰক্ষা দিবলৈ, ভাৰতৰ অন্তর্ৱর্তী কালীন চৰকাৰে লোকপ্রিয় গোপীনাথ বৰদলৈৰ নেতৃত্বত সংবিধান সভাৰ এখন উপ-সমিতি নিয়োগ কৰিছিল।
- এই সমিতিখনক উত্তৰ-পূৰ সীমান্ত (অসম) জনজাতীয় আৰু পৃথক (Excluded) অঞ্চলৰ সমিতি

হিচাপে জনা যায়। বৰদলৈ সমিতিয়ে পাহাৰীয়া জনজাতিসকলৰ বিভিন্ন দাবী আৰু ইচ্ছা আকাংক্ষ্যাক লৈ এক বিস্তৃত অধ্যয়ন চলাইছিল আৰু জনজাতীয় অঞ্চলৰ প্রশাসনৰ কাৰণে সাধাৰণ আৰু কম খৰচী প্রশাসনিক ব্যৱস্থা আৰম্ভ কৰাত অনুমোদন জনাইছিল যাক জিলা পৰিষদ আখ্যা দিয়া হ'ব।

- গোপীনাথ বৰদলৈ সমিতিৰ অনুমোদনক ভাৰতীয় সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনুসূচীৰ 244 [2] অনুচ্ছেদৰ লগত সংলগ্ন কৰা হৈছিল। বৰদলৈ সমিতিয়ে প্রধান জনজাতীয় লোকসকলৰ বাহিৰে আন জনজাতিসকলৰ কাৰণে আঞ্চলিক পৰিষদ গঠনৰ ব্যৱস্থা কৰিছিল।
- ষষ্ঠ অনুসূচীৰ লক্ষ্য হৈছে পাহাৰীয়া অঞ্চলৰ জনজাতীয় লোকক সিদ্ধান্ত গ্রহণৰ ক্ষেত্রত অংশ গ্রহণ কৰা আৰু তেওঁলোকৰ নিজৰ শাসন, আইনগতভাৱে নিশ্চিতকৰণৰ দ্বাৰা সবলীকৰণ কৰা। ই ক্ষমতাৰ বিকেন্দ্রীকৰণ আৰু তৃণমূল পর্য্যায়লৈ গণতন্ত্র বিস্তাৰ (expand) কৰা এক ব্যৱস্থা।
- ষষ্ঠ অনুসূচী থলুৱা লোকৰ পৰম্পৰা আৰু সংস্কৃতিৰ সৈতে সুৰক্ষা প্রদান কৰা এক ব্যৱস্থা। ষষ্ঠ অনুসূচীৰ অন্তৰালত জনজাতীয় লোকসকলক তেওঁলোকৰ নিজৰ এক সাধাৰণ আৰু কম খৰচী প্রশাসন ব্যৱস্থা প্রদান কৰা ধাৰণাটো আছিল যি তেওঁলোকৰ প্রথা, পৰম্পৰা, সামাজিক, নীতি নিয়ম আৰু জীৱন ধাৰণাৰ প্রক্রিয়াক সুৰক্ষা প্রদান কৰিব।
- বর্তমান চাৰি ৰাজ্যত নখন স্বায়ত্ব শাসিত পার্বত্য জনজাতি জিলা আছে। জিলাকেইখন হ'ল— উত্তৰ কাছাৰ পার্বত্য জিলা বর্তমানৰ ডিমা হাচাও (অসম), কার্বি আংলং জিলা (অসম), বড়োলেণ্ড টেৰিট'ৰিয়েল এলেকা জিলা (অসম), খাচি পাহাৰ জিলা (মেঘালয়), গাৰো পাহাৰ জিলা (মেঘালয়), জয়ন্তীয়া পাহাৰ জিলা (মেঘালয়), ত্রিপুৰা জনজাতি এলেকা জিলা (ত্রিপুৰা), চাক্‌মা জিলা (মিজোৰাম), মাৰা জিলা (মিজোৰাম) আৰু লাই জিলা (মিজোৰাম)।
- ষষ্ঠ অনুসূচীত স্বায়ত্বশাসিত জিলা তথা অঞ্চল গঠনৰ বিস্তৃতনীতি-নিয়ম, এনে অঞ্চল আৰু জিলাৰ লক্ষ্য- উদ্দেশ্য, জিলা পৰিষদ অথবা আঞ্চলিক পৰিষদৰ সংৰচনাত্মক ক্ষমতা আৰু কার্যাৱলীৰ সম্পূর্ণ বর্ণনা উল্লেখ কৰা হৈছে। স্বায়ত্বশাসিত জিলা পৰিষদ হ'ল সংসদে গঠন কৰা এটা অভিকৰণ। এনে পৰিষদে ৰাজ্যৰ বিধায়িনী ক্ষমতাৰ বাহিৰত থাকি স্বতন্ত্রভাৱে নিজৰ কাম-কাজ আগবঢ়াই নিব পাৰে।
- ষষ্ঠ অনুসূচীৰ অধীনত অসম, মেঘালয়, ত্রিপুৰা আৰু মিজোৰামৰ জনজাতি অধ্যুষিত এলেকাবোৰৰ সাংবিধানিক প্রশাসনীয় অভিকৰণসমূহ গঠন কৰা হয়। এই অনুসূচীয়ে এটা স্পষ্ট কৰি দিয়ে যে এই ৰাজ্যকেইখনৰ কিছুমান নির্দিষ্ট জনজাতি অধ্যুষিত এনেকাই স্বায়ত্ব শাসিত জিলা আৰু স্বায়ত্বশাসিত অঞ্চলৰ স্বীকৃতি পাব।
- ষষ্ঠ অনুসূচীয়ে জিলা পৰিষদৰ কার্যকৰী কার্যসমূহ চলাবলৈ এখন কার্যবাহী সমিতিৰ আইনগত ব্যৱস্থা কৰিছে। কার্যবাহী সমিতিখন মুখ্য কার্যবাহী সদস্য আৰু অন্য কার্যবাহী সদস্যসকলৰে গঠিত। ই সংসদীয় গণতন্ত্রৰ কেবিনেট (cabinet) প্রথাৰ দৰে, জিলা পৰিষদ জিলা পর্য্যায়ত এক সুক্ষ্ম চৰকাৰৰ দৰে।
- ভাৰতীয় সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনুসূচীৰ অধীনত অসম চৰকাৰে স্বায়ত্ব শাসিত এলেকা লুচাই পাহাৰ জিলাৰ বাবে 'অসম স্বায়ত্বশাসিত জিলা (জিলা পৰিষদ গঠন) নীতি, ১৯৫১ ' আৰু 'পাৰি-লাখেৰ(আঞ্চলিক পৰিষদ গঠন) নীতি, ১৯৫২ ' প্রস্তুত কৰিছিল। এই নীতি অনুসৰি ক্রমে ১৯৫২ আৰু ১৯৫৩ চনত জিলা পৰিষদ তথা আঞ্চলিক পৰিষদ গঠন কৰা হৈছিল। উদ্দেশ্য আছিল অঞ্চলটোৰ অর্থনৈতিক উন্নয়ন সাধন কৰা,শৈক্ষিক বিকাশ ঘটোৱা, ভাষিকপ্রত্যাশা পূৰণ কৰা, সংশ্লিষ্ট জনজাতিবোৰৰ ভূমি

অধিকাৰ-

- অসমত কার্বি আংলং আৰু উত্তৰ কাছাৰ পার্বত্য জিলাৰ পাহাৰীয়া জনসাধাৰণে এখন স্বায়ত্বশাসিত ৰাজ্যৰ কাৰণে কৰা দাবী উত্তৰ-পূৱৰ একেধৰণৰ আন্দোলনৰ লগত শিপাই আছে যিয়ে প্রথমতে নাগালেণ্ডক আৰু পাছত মিজোৰাম আৰু তাৰ পাছত মেঘালয়ক পৃথক ৰাজ্য হিচাপে গঠন হোৰাত সহায় কৰিছিল।
- নৱেম্বৰ, ১৯৫১ চনত যেতিয়া কার্বি আংলং আৰু উত্তৰ কাছাৰ (পাহাৰীয়া) বর্তমান ডিমা হাচাও নামে জনাজাত, দুখন জিলাই জিলা হিচাপে পৰিগণিত হৈছিল একত্রিত মিকিৰ আৰু উত্তৰ কাছাৰ পাহাৰ নামে জনা গৈছিল।
- 1952 চনত ভাৰতৰ সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনু সূচীৰ অধীনত পৃথক জিলা পৰিষদ হিচাপে কার্বি আৰু ডিমাচাসকলক স্বায়ত্ব শাসন প্রদান কৰা হৈছিল। তেতিয়া কার্বি আংলং এক মহকুমা আছিল, আৰু ইয়াৰ নাম আছিল মিকিৰ পাবত্য জিলা আৰু 1971 চনত উত্তৰ কাছাৰ জিলাক ইয়াৰ পৰা পৃথক কৰি মিকিৰ পার্বত্য জিলা হিচাপে পুনৰ নামাকৰণ কৰা হয়।
- 1976 চনৰ পৰা জিলাখনৰ নাম কার্বি আংলং ৰূপে সলনি কৰা হয়। এইদৰে কার্বি আংলং অসমৰ এখন পূর্ণাংগ জিলাত পৰিণত হৈছিল। কার্বি আংলঙৰ মুখ্য কার্যালয় ডিফুত অৱস্থিত।
- একেদৰে, হাফলঙত মুখ্য কার্যালয় পাতি উত্তৰ কাছাৰ পার্বত্য এলেকাকো এখন পূর্ণাংগ জিলাৰ মর্যাদা দিয়া হৈছিল। বর্তমান এই জিলাখনৰ নতুন নাম হ'ল ডিমা হাচাও জিলা।
- দুয়োখন জিলাই ভাৰতীয় সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনুসূচীৰ অন্তর্গত নীতিৰ অধীনত স্বায়ত্বশাসনৰ সুবিধা লাভ কৰিছে। কার্বি আৰু ডিমাচাসকলে অসমৰ জনজাতি সম্প্রদায়বোৰৰ মাজত একোখন গুৰুত্বপূর্ণ স্থান দখল কৰি আছে।

১৯৫০ চনৰ দশকৰ মাজভাগত পার্বত্য ৰাজ্য আন্দোলনৰ ৰূপত ৰাজ্যখনত পৃথক পার্বত্য ৰাজ্য বিচাৰি কৰা দাবীৰ উত্থান ঘটিছিল। সর্বদলীয় পার্বত্য নেতা সন্মিলনে নেতৃত্ব প্রদান কৰা পার্বত্য ৰাজ্য আন্দোলনত কার্বি আংলঙে সক্রিয়ভাৱে অংশগ্রহণ কৰা নাছিল। অৱশ্যে দুয়োখন পার্বত্য জিলাই আৰম্ভণিৰে পৰা ক্ষমতাৰ ব্যাপকতৰ হস্তান্তৰৰ দাবী জনাই আহিছে।

- 1970 চনত যেতিয়া পৃথক ৰাজ্য মেঘালয় গঠন কৰা হৈছিল, কার্বি আংলং আৰু উত্তৰ কাছাৰ পার্বত্য জিলাক নতুন ৰাজ্য মেঘালয়ত যোগ দিয়াৰ বিকল্প প্রদান কৰা হৈছিল। কিন্তু এই দুখন জিলাই অসমত থকাৰেই সিদ্ধান্ত গ্রহণ কৰিছিল।
- ১৯৮০ ৰ দশকৰ মাজভাগৰ পৰা কার্বি আংলং জিলাৰ ৰাজনীতিত পুনৰ কার্বিসকলৰ নৃগোষ্ঠীয় পৰিচয় সুদৃঢ়কৰণৰ বিষয়টোৱে গুৰুত্ব লাভ কৰিলে। এই পৃষ্ঠভূমিতে উত্তৰ-কাছাৰ পার্বত্য আৰু কার্বি আংলং জিলাৰ বাসিন্দাৰ ভাষা, সংস্কৃতি তথা পৰম্পৰাক ৰক্ষণাবেক্ষণ দিয়াৰ স্বার্থত 'স্বায়ত্বশাসিত ৰাজ্য দাবী সমিতি' (Autonomous State Demand Committee or ASDC) নামৰ ছত্র সংগঠন এটাৰ জন্ম হৈছিল।
- উত্তৰ কাছাৰ আৰু কার্বি আংলং দুয়োখন পাহাৰীয়া জিলাৰ মানুহৰ ভাষা, সংস্কৃতি আৰু পৰম্পৰাক সুৰক্ষা প্রদান কৰাৰ উদ্দেশ্যে গঠিত 'স্বায়ত্বশাসিত ৰাজ্য দাবী সমিতি'যে ভাৰতীয়ে সংবিধানৰ 244 (A) অনুচ্ছেদৰ অধীনত কার্বি আংলং আৰু উত্তৰ কাছাৰ পাহাৰৰ কাৰণে এক স্বায়ত্বশাসিত ৰাজ্যৰ দাবী উত্থাপন কৰিছিল।

- 244 (A) অনুচ্ছেদ অসমৰ কিছুমান জনজাতীয় অঞ্চলেৰে এখন স্বায়ত্বশাসিত ৰাজ্য গঠন আৰু স্থানীয় বিধান মণ্ডল অথবা মন্ত্রী পৰিষদ অথবা দুয়োটা সৃষ্টিৰ লগত জড়িত। সেইদৰে, সংবিধানৰ 244 (A) অনুচ্ছেদ অনুসৰণ কৰি পূর্ণ মাত্রাত প্রশাসনিক আৰু ৰাজনৈতিক স্বায়ত্ব শাসন লাভৰ উপায় হিচাপে অসম ৰাজ্যৰ ভিতৰতে এখন স্বায়ত্ব শাসিত ৰাজ্যৰ দাবী আৰম্ভ কৰা হৈছিল।
- অসম ৰাজ্যৰ অতিৰিক্ত পুনৰ গঠন আৰু ভাগ বটোৱাৰাক বাধা দিবলৈ আৰু সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনুসূচীৰ গাঁথনিৰ (framework) ভিতৰত এটা সমাধান উলিয়াবলৈ কেন্দ্রীয় গৃহ মন্ত্রীৰ উপস্থিতিত 1995 চনৰ 1 এপ্রিলত এহাতে এফালে আছিল ASDC, কার্বি ছাত্র সন্থা (KSA), উত্তৰ কাছাৰ পার্বত্য ছাত্র ফেডাৰেশ্যন (NCHSF) , ডিমাচা ছাত্র সন্থা (DSU) আৰু আনহাতেদি অসম চকাৰৰ মাজত এক বুজাবুজিৰ চুক্তি (MoU) স্বাক্ষৰিত হৈছিল।
- ই কার্বি আংলংৰ স্বায়ত্ব শাসিত জিলা পৰিষদৰ ক্ষমতা আৰু কার্য্যাৱলীৰ অতিৰিক্ত বৃদ্ধি ঘটাইছিল আৰু আগলৈ, কার্বি আংলং স্বায়ত্ব শাসিত জিলা পৰিষদক কার্বি আংলং স্বায়ত্বশাসিত পৰিষদলৈ (KAAC) উন্নীত কৰা হৈছিল।
  - একেদৰে, ১৯৯৫ চনৰ বুজাবুজিৰ স্মাৰক পত্রৰ অধীনত কার্বি আংলং স্বায়ত্বশাসিত পৰিষদক ৩০ টা বিষয়ৰ যাৱতীয় কাম-কাজবোৰ আগুৱাই নিয়াৰ দায়িত্ব দিয়া হৈছিল। এই কার্যাৱলী পৰিচালনা কৰিবলৈ অসম ৰাজ্যৰ কার্যবাহী ক্ষমতা সম্প্রসাৰিত কৰা হৈছিল।

১২.৮ অধিক জানিবলৈ

1. Konwar, Narayan. *Society and Politics In Assam*. Guwahati : Book Land.
2. Sengupta, Sarthar(ed.). *Tribal Studies in North East India*. New Delhi : Mittal Publications.
3. Kumar. B.B.(ed.). *Problems of Ethnicity in North East India*. New Delhi. Concept Publishing Company

১২.৯ অগ্রগতিৰ খতিয়ান

১ নং প্রশ্নৰ উত্তৰ ঃ

ক) ষষ্ঠ অনুসূচীৰ লক্ষ্য হৈছে পাহাৰীয়া অঞ্চলৰ জনজাতীয় লোকক সিদ্ধান্ত গ্রহণৰ ক্ষেত্রত অংশ গ্রহণ কৰা আৰু তেওঁলোকৰ নিজৰ শাসন, আইনগতভাৱে নিশ্চিতকৰণৰ দ্বাৰা সবলীকৰণ কৰা। ই ক্ষমতাৰ বিকেন্দ্রীকৰণ আৰু তৃণমূল পর্য্যায়লৈ গণতন্ত্র বিস্তাৰ (expand) কৰা এক ব্যৱস্থা।

খ) ষষ্ঠ অনুসূচী থলুৱা লোকৰ পৰম্পৰা আৰু সংস্কৃতিৰ লগতঁ সৈতে সুৰক্ষা প্রদান কৰা এক ব্যৱস্থা। জনজাতীয় লোকসকলে তেওঁলোকৰ নিজৰ সংস্কৃতি, পৰম্পৰা, সামাজিক ব্যৱস্থা আৰু

প্রতিস্থানসমূহ সংৰক্ষণ কৰাটোত বৰ আগ্রহী আছিল আৰু তেওঁলোকৰ মাটি, অৰণ্য জান-জুৰি আৰু নদীৰ ওপৰত তেওঁলোকৰ কর্তৃত্ব স্থাপনত সচেতন আছিল যদিও তেওঁলোকৰ নিজৰ পৰিচয় সংৰক্ষিত ৰাখিব পৰাকৈ পর্যাপ্ত উপায় নাছিল। থলুৱা লোকৰ চহকী পৰম্পৰা সুৰক্ষিত আৰু বিকশিত কৰাতো প্রয়োজন। ষষ্ঠ অনুসূচীৰ অন্তৰালত জনজাতীয় লোকসকলক তেওঁলোকৰ নিজৰ এক সাধাৰণ আৰু কম খৰচী প্রশাসন ব্যৱস্থা প্রদান কৰা ধাৰণাটো আছিল যি তেওঁলোকৰ প্রথা, পৰম্পৰা, সামাজিক, নীতি নিয়ম আৰু জীৱন ধাৰণাৰ প্রক্রিয়াক সুৰক্ষা প্রদান কৰিব।

২ নং প্রশ্নৰ উত্তৰ ঃ শুদ্ধ

৩ নং প্রশ্নৰ উত্তৰ ঃ 244 (A) অনুচ্ছেদ

৪ নং প্রশ্নৰ উত্তৰ ঃ শুদ্ধ

M ১২.১০ আৰ্হি প্রশ্ন

ক) বস্তুধর্মী প্রশ্ন

প্রশ্ন ১ঃ ভাৰতীয় সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনুসূচীয়ে সামৰি লোৱা ৰাজ্যবোৰৰ নাম লিখক।

প্রশ্ন ২ঃ .....সমিতিৰ পৰামর্শাৱলী ভাৰতীয় সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনুসূচীৰ ধাৰা ২৪৪ (২) ত সন্নিৱিষ্ট কৰা হৈছে। (খালী ঠাই পূৰ কৰক)

প্রশ্ন ১ঃ সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনুসূচীত অন্তর্ভুক্ত অসমৰ পার্বত্য এলেকাৰ জনজাতি সম্প্রদায়বোৰৰ নাম লিখক।

প্রশ্ন ২ঃ কোন চনত (BTAD) এ স্বায়ত্বশাসন লাভ কৰিছিল?

(খ) চুটি প্রশ্ন (150 শব্দৰ ভিতৰত উত্তৰ লিখক)

প্রশ্ন ১ঃ উত্তৰ-পূৰ ফ্রণ্ট্রিয়াৰ (অসম) জনজাতি আৰু বাদ পৰা এলেকা সমিতিৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখক।

প্রশ্ন ২ঃ অসমত জিলা আৰু আঞ্চলিক পৰিষদবোৰ গঠনৰ প্রক্রিয়াটো চমুকৈ বর্ণনা কৰক।

(গ) ৰচনাধর্মী প্রশ্ন (300–500 শব্দৰ ভিতৰত উত্তৰ লিখক)

প্রশ্ন ১ঃ ষষ্ঠ অনুসূচাৰ যিকোনো ছটা বৈশিষ্ট্য আলোচনা কৰক।

প্রশ্ন ২ঃ কার্বি আংলং আৰু উত্তৰ কাছাৰ পার্বত্য জিলাত স্বায়ত্বশাসন বিচাৰি চলা আন্দোলনবোৰ আলোচনা কৰক।

****